

מסורת הש"ס

(א) [לָקַח עִטָּו: 13] לָקַח
(ב) [לָקַח דָּר: 14] לָקַח
(ג) [לָקַח דָּר: 15] לָקַח
(ד) [לָקַח דָּר: 16] לָקַח
(ה) [לָקַח דָּר: 17] לָקַח
(ו) [לָקַח דָּר: 18] לָקַח
(ז) [לָקַח דָּר: 19] לָקַח
(ח) [לָקַח דָּר: 20] לָקַח
(ט) [לָקַח דָּר: 21] לָקַח

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עירב דרך
הפתח וכו' ופתח ציניס
ועירבו על דעת הפתח
ועכשיו כלל ומוציא דרך
הפתח ונקטם הפתח אם
היו שתי מנינות ופתח
ציניס לעירבו נמחק:
(ב) תוס' ד"ה עירב וכו'
ונראה לר"י שם עירבו.
נ"ב ע"י בלשחרי:

גילוי הש"ס

גמ' דר"ה הוא דאמר
שבת גורמת. ע"ן לקמן
דף מז. מ"ה ויעטעל:

הנהגות הגר"א

[א] לחמש. נ"ב שלש נ"א:
[ב] (בשבע שפ"י) תל"ח.
(לפי הגר"א):

מוסף רש"י

עירב דרך הפתח
ונסתם הפתח. שמי
תלמוד עירבו יחד עד יד
פתח ציניס ופתחם
בשבת שנתלם פתחם כנגדו
(לקמן ע"ב). בזה. לנטול
מזו לו דרך גובה הכותל
ומורין ופסקין. מי לאמר
הוא וזה וזה וזה וזה וזה
הוא לטול או לא (שם).
חצו שפירצה. בשבת
לשבת הכנס (לקמן ע"ד).
מותרין לאותה שבת.
הוא והותרה למקצת
(שם). ואסורין לעתיד
לבא. לשבת הכנס (שם).
ומה מצוה קונה
מקומה. לקבוצה שם (שם)
(ח): מקום שנתלם שם בשבת
מותר קנאו לקטרה ואין
מדי' שאין ראיות לעירוב כדלמרי'
צ"פ חלון (לקמן דף ע"ו): חצר שנפרצה.
בשבת: משני רוחותיה. מפרש צפרק כל
גגות (שם ד' טז): מאי טעמא נקט מנ'
רוחותיה: שניטלה קורתו או לחיו.
בשבת: מותרין לאוסף שבת. דלמרי'
הוא והותרה הותרה: רבי יוסי
אומר אם מותרין בו. ומפרשין צ"פ
כל גגות (שם ד' טז). דר' יוסי לאסור והי'
נותרין להן כל צורכן כגון
קאמר כשם שאסורים לעמיד לנא כן
אסורין לאותה שבת. אלמא לא אמרי'
הוא והותרה הותרה כדלמרי' יתכן:
היינו טעם קמא. רבנן קמא דלמרי'
לא דברו ציניס אלא בהווה ולעולם
אסורין. ואלא דקנין
נותרין להן כל צורכן. בין
משע בין הרבה ובלבד
שלא יהא בית סאתים
(בלבד) פנוי. מאי לאו
פנוי מאדם, והנה זה אין
בני אדם וכן וכל אדם יש
לו בית סאתים לא נשאר
פנוי אלא בית סאה.
ואסיקנא פנוי סאתים.
לפיכך כשהוצרכו לחמש
ונשארו סאתים פנויים
מכלים נאסרו אפילו
בחמש. אימרי שבתו
שנים וניתוספו עליהן.
בשבת אחד, כיון שעשוי
ג' הרי הן ג' עשר שירה
ונותרין להן כל צורכן. או
דילמא כיון שלא קנו
שבתהן שלשתן כאחד
אין אלא סאתים ואין
נותרין להן אלא סאתים. וכן שלשה שקנו שבתהן ומת א' מהם בשבת מאי כשירה הן. או כיחידים. רב הונא אמר שבת

רבינו חננאל

א' רב גדול א' רב שלשה
מותרין בשבע אסורין
בחמש. פירשה רב אשי'
נותרין להן כל צורכן כגון
שהוצרכו לשע' מותרין
אפילו בשבע. אבל אם
הקיפו שבע ולא הוצרכו
אלא לחמש אפילו בחמש
אסורין. ואלא דקנין
נותרין להן כל צורכן. בין
משע בין הרבה ובלבד
שלא יהא בית סאתים
(בלבד) פנוי. מאי לאו
פנוי מאדם, והנה זה אין
בני אדם וכן וכל אדם יש
לו בית סאתים לא נשאר
פנוי אלא בית סאה.
ואסיקנא פנוי סאתים.
לפיכך כשהוצרכו לחמש
ונשארו סאתים פנויים
מכלים נאסרו אפילו
בחמש. אימרי שבתו
שנים וניתוספו עליהן.
בשבת אחד, כיון שעשוי
ג' הרי הן ג' עשר שירה
ונותרין להן כל צורכן. או
דילמא כיון שלא קנו
שבתהן שלשתן כאחד
אין אלא סאתים ואין
נותרין להן אלא סאתים. וכן שלשה שקנו שבתהן ומת א' מהם בשבת מאי כשירה הן. או כיחידים. רב הונא אמר שבת

(א) אולי צ"ל פעמים שנתקן לכן אפי' יותר מכדי נזק כגון שהוצרכו וכו'.

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

יז.

ישיא רבי יוסי צרבי יהודה. דקאמר [טו:] יחיד בית סאתים דלי רבנן
אפי' ליחיד כל צרכו יהינן: אין משום דקאי אבזה נשעטסי.
גבי יחיד קאמר רבי יהודה נמי דלין נותנין לו אלא בית סאתים
במחיצת שתי או ערב: שלשה בחמש אסורין. כלומר פעמים ג'

רישא רבי יוסי ברבי יהודה וסיפא רבנן
אין משום דקאי אבזה בשיטתיה אמר רב
גידל אמר רב שלשה בחמש אסורין בשבע
מותרין אמרו ליה אמר רב הכי אמר להו
אורייתא נביאי וכתבי דאמר רב הכי אמר
רב אשי מאי קשיא דילמא הכי קאמר
הוצרכו לשע' והקיפו בשבע אפי' בשבע
מותרין * לא הוצרכו אלא [א] לחמש והקיפו
[ב] בשבע אפי' בחמש אסורין ואלא הא דקתני
ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי מאי
לאו פנוי מאדם לא פנוי מכלים איתמר
שלשה ומת אחד מהן שנים * ונתוספו עליהן
רב הונא ורבי יצחק חד אמר * שבת גורמת
וחד אמר דירין גורמין תסתיים * דרב הונא
הוא דאמר שבת גורמת דאמר רבה * בעאי
מרב הונא ובעאי מרב יהודה עירב דרך
הפתח ונסתם הפתח דרך החלון ונסתם
החלון מהו ואמר לי * שבת הואיל והותרה
הותרה תסתיים לימא רב הונא ורבי יצחק
בפלוגתא דרבי יוסי ורבי יהודה קמיפלגי
דתנן חצר שנפרצה משתי רוחותיה וכן בית
שנפרץ משתי רוחותיו וכן מבוי שניטלו
קורותיו או לחיו מותרין לאותה שבת
ואסורין לעתיד לבא דברי רבי יהודה ר'
יוסי אומר אם מותרין לאותה שבת מותרין
לעתיד לבא ואם אסורין לעתיד לבא אסורין
לאותה שבת לימא רב הונא דאמר רב
יהודה ורבי יצחק דאמר רב' יוסי אמר לך
רב הונא אנה דאמר אפי' לר' יוסי עד כאן
לא קאמר רבי יוסי התם אלא דליתנהו
למחיצות הכא איתנהו למחיצות ור' יצחק
אמר אנה דאמר אפי' לר' יהודה עד כאן
לא קאמר ר' יהודה התם אלא דאיתנהו
לדירורין הכא ליתנהו לדירורין: וחכמים
אומרים אחד משני דברים: היינו ת"ק איכא
ביניהו יחיד ביישוב: מתני' * ארבעה
דברים פטרו במחנה מביאין עצים מ"מ
ופטורין מרחיצת ידים ומדמאי ומלערב:
גמ' * ת"ר * מחנה היוצאת למלחמת הרשות
מותרין בגזל עצים יבשים ר' יהודה בן
תימא אומר אף חונין בכל מקום ובמקום
שנהרגו שם נקברין: מותרין בגזל עצים
יבשים: האי תקנתא דיהושע הוה * דאמר
מר * עשרה תנאים התנה יהושע שיהו
מרעין בחורשין ומלקטין עצים משדותיהן
התם בהיזמי והיגוי הכא בשאר עצים אי נמי
התם בלחין הכא ביבשים: ר' יהודה
בן תימא אומר * אף חונין בכל מקום
ובמקום שנהרגים שם נקברים: פשיטא
מת מצוה הוא * ומת מצוה קונה מקומו

עירב דרך הפתח. נראה לר"י דהלכה כרב הונא דשבת הואיל
והותרה הותרה דמניא כוונתה צפרק הדר (לקמן ד' ע): כל
שהותר למקצת שבת כו' ואין לומר דרבי יתחק יעמיד הברייתא
לציבא דרבי יהודה דהא מוקי נפשיה אפילו כר' יהודה בשמעין
ואצ"י נמי סבירא ליה הכי צפרק
כל גגות (לקמן ד' ג): ומיהו היכל
דליתנהו למחיצות אסור כדמסיק הלא
אנה דלמרי אפי' כר' יוסי עד כאן
לא קאמר רבי יוסי אלא משום דליתנהו
למחיצות ורב נמי פסיק כרבי יוסי
בסוף פרק כל גגות (שם) וכן שמואל
בנפרצה לר"ה ור"ה * דרב פסיק כר'
יוסי אפי' דליתנהו למחיצות כדמוכח
גבי שתי חצירות ונפל כותל שציניס
דתם היו שפיר איתנהו למחיצות
דאכתי איכא מחיצות חלוניות שעל
ידיהן נעשה החצר רה"י ומשום הכי
מיימי מחצר [גדולה] שנפרצה על
צדא דרב הושעיל צפרק כל גגות
(ד' ג): מ"מ נראה דצדא הילכתא
כרב הונא דכפרישית ונראה לר"י
שם עירבו (ט) לנזק * שניהן מצית
לצית ונסתם הפתח בשבת דשרי כרב
הונא ואפילו נסתם צלמנע השבוע
ואח"כ נפתח בשבת שרי דחזר העירוב
למקומו ור"ה מלמרי צ"פ הורק
(שבת ד' קא): ספיקות קשורות זו בזו
מערבין ומטלטלין מזו לזו נפקין
נאסרו חזרו ונתקשרו חזרו להמירן
הראשון ועוד דלמסקנא דשמעתין
דמוקי ר' יתחק נפשיה כר' יהודה
ושרי אפי' במבוי שניטלה קורתו כ"ש
דימיר צעירכו דרך הפתח דהא
צפרק הדר (לקמן ד' ע): קאמר כל
שהותר למקצת שבת כו' לאתוי
עירב דרך הפתח וזה הכלל לאתוי
מצוי שניטלה קורתו משמע דאי לא
דמני זה הכלל לא היו שרינן מצוי
שניטלה קורתו אפי' דהוי שרינן
עירב דרך הפתח ונסתם ור"ה צ"פ
אומר דמהתם נמי יש להוכיח דהלכה
כרב הונא דההיא סוגיא כרב הונא
דקפיד אמתילה טפי כדלמרי האל עד
כאן לא קאמר רבי יוסי כו' ולהכי אי
לאו זה הכלל לא היו שרינן מצוי
שניטלה קורתו אפי' דשרינן עירב
דרך הפתח ונסתם דלילו רבי יתחק
קפיד טפי לדירורין:
קורותיו או לחיו. צפירוש רש"י
בכתיבת ידו נמצא כתוב
קורתו או לחיו והדין עמו ור"ה *
דלציבא דרבי יהודה קיימין ואשכחם
לה לדידיה * מצוי נתר בשתי קורות
או שני לחיים כמו במפולש מ"מ למה
לי למינקט קורותיו ויחיד דבדקורה אחת
או צלמי אחד נאסר המבוי:
התם במחוברים. להאי שניא
נמי איירי בהיזמי והיגוי דלא
התקין יהושע אלא היזמי והיגוי
המחוברים ולחיים כדלמרי דההיא
במחוברים (צ"ק דף פא):

מ"מ
דאית

בשבת רבי יוסי צרבי יהודה. דקאמר [טו:] יחיד בית סאתים דלי רבנן
אפי' ליחיד כל צרכו יהינן: אין משום דקאי אבזה נשעטסי.
גבי יחיד קאמר רבי יהודה נמי דלין נותנין לו אלא בית סאתים
במחיצת שתי או ערב: שלשה בחמש אסורין. כלומר פעמים ג'
רישא רבי יוסי ברבי יהודה וסיפא רבנן
אין משום דקאי אבזה בשיטתיה אמר רב
גידל אמר רב שלשה בחמש אסורין בשבע
מותרין אמרו ליה אמר רב הכי אמר להו
אורייתא נביאי וכתבי דאמר רב הכי אמר
רב אשי מאי קשיא דילמא הכי קאמר
הוצרכו לשע' והקיפו בשבע אפי' בשבע
מותרין * לא הוצרכו אלא [א] לחמש והקיפו
[ב] בשבע אפי' בחמש אסורין ואלא הא דקתני
ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי מאי
לאו פנוי מאדם לא פנוי מכלים איתמר
שלשה ומת אחד מהן שנים * ונתוספו עליהן
רב הונא ורבי יצחק חד אמר * שבת גורמת
וחד אמר דירין גורמין תסתיים * דרב הונא
הוא דאמר שבת גורמת דאמר רבה * בעאי
מרב הונא ובעאי מרב יהודה עירב דרך
הפתח ונסתם הפתח דרך החלון ונסתם
החלון מהו ואמר לי * שבת הואיל והותרה
הותרה תסתיים לימא רב הונא ורבי יצחק
בפלוגתא דרבי יוסי ורבי יהודה קמיפלגי
דתנן חצר שנפרצה משתי רוחותיה וכן בית
שנפרץ משתי רוחותיו וכן מבוי שניטלו
קורותיו או לחיו מותרין לאותה שבת
ואסורין לעתיד לבא דברי רבי יהודה ר'
יוסי אומר אם מותרין לאותה שבת מותרין
לעתיד לבא ואם אסורין לעתיד לבא אסורין
לאותה שבת לימא רב הונא דאמר רב
יהודה ורבי יצחק דאמר רב' יוסי אמר לך
רב הונא אנה דאמר אפי' לר' יוסי עד כאן
לא קאמר רבי יוסי התם אלא דליתנהו
למחיצות הכא איתנהו למחיצות ור' יצחק
אמר אנה דאמר אפי' לר' יהודה עד כאן
לא קאמר ר' יהודה התם אלא דאיתנהו
לדירורין הכא ליתנהו לדירורין: וחכמים
אומרים אחד משני דברים: היינו ת"ק איכא
ביניהו יחיד ביישוב: מתני' * ארבעה
דברים פטרו במחנה מביאין עצים מ"מ
ופטורין מרחיצת ידים ומדמאי ומלערב:
גמ' * ת"ר * מחנה היוצאת למלחמת הרשות
מותרין בגזל עצים יבשים ר' יהודה בן
תימא אומר אף חונין בכל מקום ובמקום
שנהרגו שם נקברין: מותרין בגזל עצים
יבשים: האי תקנתא דיהושע הוה * דאמר
מר * עשרה תנאים התנה יהושע שיהו
מרעין בחורשין ומלקטין עצים משדותיהן
התם בהיזמי והיגוי הכא בשאר עצים אי נמי
התם בלחין הכא ביבשים: ר' יהודה
בן תימא אומר * אף חונין בכל מקום
ובמקום שנהרגים שם נקברים: פשיטא
מת מצוה הוא * ומת מצוה קונה מקומו

נינהו, ואפילו תלושין ואפילו יבשין. ר' יהודה בן תימא או' אף חונין בכל מקום. ובמקום שנהרגין שם נקברין.

עין משפט
נר מצוה

קו א מיי פט"ו מהל'
שבת הל' יב סמג
עשן דרבנן א טו"ע אר"ח
ס' שם ס"א:
קו ב מיי שם הל' יג
וטו"ע שם ס"ב:
קו ג מיי פ"ג מהל'
עירובין הלכה ה'
טו"ע א"ח ס' שעד
ספיק' א:
קו ד מיי פ"ו מהל'
מלכים הל' יג סמג
עשין קח:
קו ה מיי פ"ה מהל' מקי
ממין הל' ג טו"מ ס' שעד
רעד:
קו ו מיי פ"ו מהל'
מלכים הל' יב:

רבי נסים גאון

משום דקאי אבזה
בשיטתיה. חורקין אלו
הדברים עד דביר' יהודה
גאמרו ככו במחיצות
שבת לא התירו ליחיד
אלא בית סאתים. פירוש
שתי בלא ערב. ולא היה
מותר ר' יהודה לתת ליחיד
כל צרכו אלא אם התיה
שתי וערב יחדו. וכוה הוא
שוה עס' ר' יוסי בנו שאמר
נותרין לו בית סאתים. י'
התנה התנה יהושע.
תמצא פי' כולן בכבא
קמא בפ"י מרובה,
ובגמרא דמגילה דבני
מערבא. פליק פירקא
דמבוי

רבינו חננאל (המשך)

גורמת. פירוש הכל הולך
בשעה שנתלם שבתה, אם
עירבין מה שניתוספו
עליהן אין חוששין להן.
ואם שייך קנו שבתה
ומת אחד מהן, השנים
הנשארים יש להן כל
צורכן ולא חיישין להאי
דמית. ור' יצחק אמר
דירורין גמורין. פי' הכל
לפי הדירורין, ואם יחידין
יחידין, אם שירה שירה.
לימא רב הונא ור' יצחק
בפלוגתא דר' (רב) יהודה
ור' יוסי פליגי. דתנן חצר
שנפרצה משתי רוחותיה
בית כו'. ופשוטה היא,
פסיקא וחכמים אומרים
אחד משני דברים. היינו
תנא קמא דקתני לא
דירורין אלא בהווה.
ופרקין איכא ביניהו
יחיד ביישוב. לתנא קמא
ביישוב לא, דפליגי על תנא
קמא דהוא ר' יהודה דאמר
(הוא ר' יהודה) בשירה.
וחלוק עליהם אפילו
ביחיד. מיהו במקום
השירות במדבר בלתי
ביישוב לא. ורבנן באתרי
אמרי אפילו ביישוב.
וקיימ' לן כוותיהו
דמנ' [מתני'] ארבעה דברים
פטורין במחנה כו'.
[ירושלמי] כמה הן מחנה.
(ירושלמי) ר' יוחנן א'
עשרה שנה. ורביא נערי
דוד ודודו אל נבל וגו'.
מנה וינחור נעשו מחנה.
ר' יהודה בן פזי א' עשרה
עד למחנה גדול (במחנה)
[כמתנה] אלקים, וכמה
מחנה אלקים עשרה. חני
בשם ר' יהודה י"ב אלף
מחנה ישראל. ת"ד
מחנה היוצאת למלחמת
ההשות מותרין בגזל
עצים יבשים כו'. עשרה
דברים שהתנה יהושע
מפורשין בסוף פרק
מרובה. ואוקימנא מותרין
בגזל עצים ואפילו בשאר
עצים דלא היזמי והיגוי